

Dobrodošli na

Metakognitivni trening za depresiju (D-MKT)

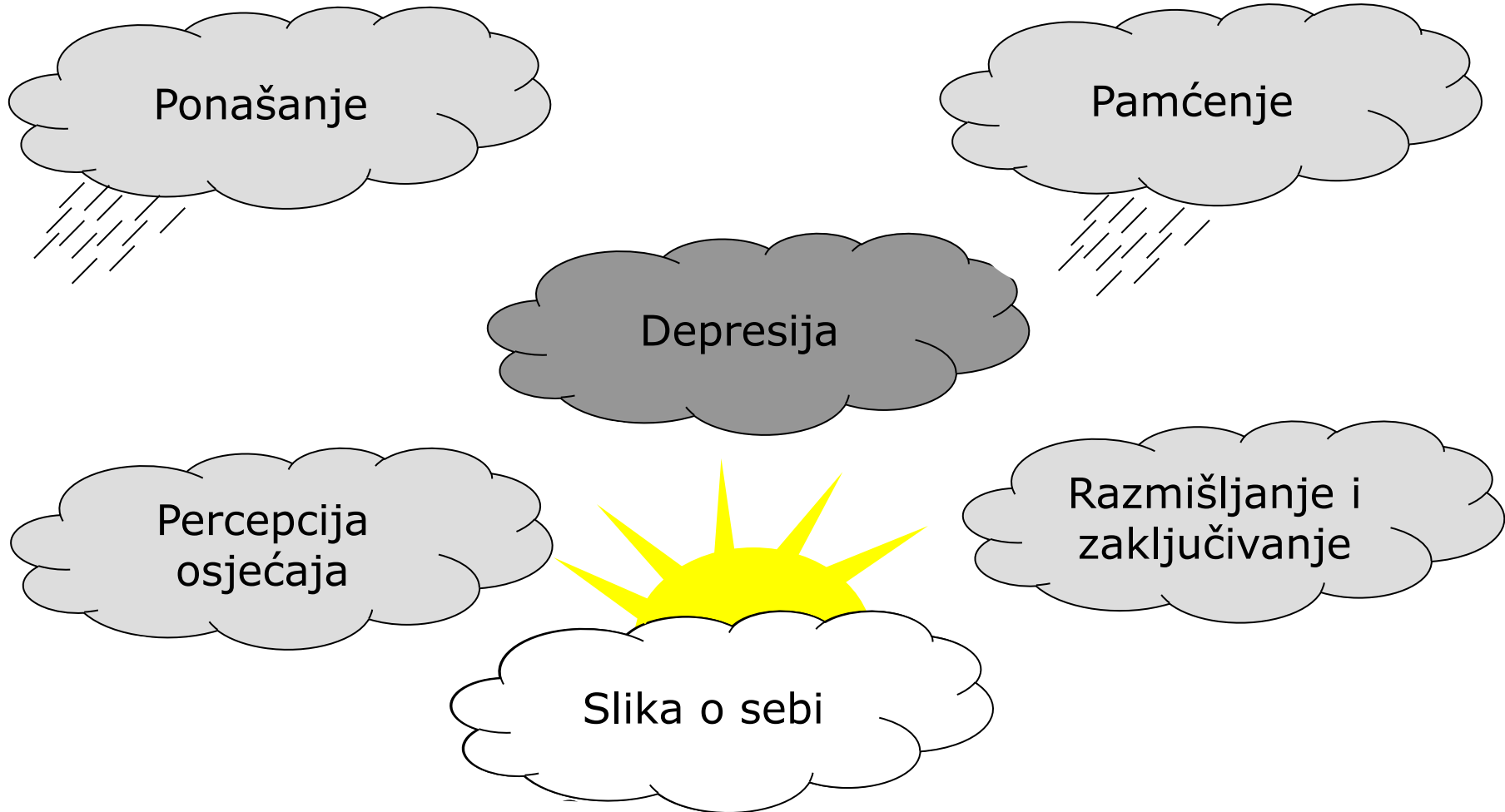
12/15

© Jelinek, Hauschildt,
Moritz & Jaksic;
ljelinek@uke.de

D-MKT: Pozicija sa satelita

Današnja tema

D-MKT tema:

Slika o sebi

Slika o sebi: što je to?

Potreck-Rose, 2006

Slika o sebi: što je to?

Potreck-Rose, 2006

- *Vrijednost koju neka osoba samoj sebi pripiše.*

Slika o sebi: što je to?

Potreck-Rose, 2006

- *Vrijednost* koju neka osoba *samoj sebi* pripiše.
- *Subjektivna* procjena samog sebe.

Slika o sebi: što je to?

Potreck-Rose, 2006

- *Vrijednost* koju neka osoba *samoj sebi* pripiše.
- *Subjektivna* procjena samog sebe.
- Nije povezano s mišljenjima drugih ljudi o vama.

Koje su osobine ljudi s visokim samopoštovanjem?

- Glas: ???
- Mimika/Gestikulacija: ???
- Držanje: ???

Izvana opažljive

- Glas: jasan, artikuliran, prikladne glasnoće
- Mimika/Gestikulacija: kontakt očima, gestikulacije za isticanje glavnih argumenata
- Držanje: uspravno

Nisu izravno opažljive

Nisu izravno opažljive

- Sigurnost u vlastite sposobnosti.

Nisu izravno opažljive

- Sigurnost u vlastite sposobnosti.
- Prihvatanje pogreški ili neuspjeha (bez omalovažavanja sebe).

Nisu izravno opažljive

- Sigurnost u vlastite sposobnosti.
- Prihvatanje pogreški ili neuspjeha (bez omalovažavanje sebe).
- Introspektivnost, spremnost na učenje (također iz pogreški/neuspjeha).

Nisu izravno opažljive

- Sigurnost u vlastite sposobnosti.
- Prihvatanje pogreški ili neuspjeha (bez omalovažavanje sebe).
- Introspektivnost, spremnost na učenje (također iz pogreški/neuspjeha).
- Pozitivni stavovi prema sebi, primjerice, pohvaljivanje sebe nakon nekog uspjeha.

Izvori slike o sebi

prilagođeno od Potreck-Rose & Jacob, 2003

Izvori slike o sebi

prilagođeno od Potreck-Rose & Jacob, 2003

- Slika o sebi nije konstantna, može se mijenjati kroz različite aktivnosti.

Izvori slike o sebi

prilagođeno od Potreck-Rose & Jacob, 2003

- Slika o sebi nije konstantna, može se mijenjati kroz različite aktivnosti.
- Ključno je obraćamo li pozornost samo na svoje slabosti ("prazne police") ili i na svoje snage i sposobnosti ("popunjene police").

Osobe s lošom slikom o sebi...

prilagođeno od Potreck-Rose & Jacob, 2003

- ... sklone su obraćati pažnju na područja života u kojima se smatraju "gubitnicima".

Neuspjeh!

Osobe s lošom slikom o sebi...

prilagođeno od Potreck-Rose & Jacob, 2003

- ... sklone su obraćati pažnju na područja života u kojima se smatraju "gubitnicima".
- ... sklone su davati globalne procjene o vlastitoj vrijednosti ("Ja sam bezvrijedan").

Osobe s lošom slikom o sebi...

prilagođeno od Potreck-Rose & Jacob, 2003

- ... sklone su obraćati pažnju na područja života u kojima se smatraju "gubitnicima".
- ... sklone su davati globalne procjene o vlastitoj vrijednosti ("Ja sam bezvrijedan").
- ... ne razlikuju cjelovitu osobu od ponašanja (nešto je pogrešno = neuspjeh).

Neuspjeh!

Bez susprezanja...

prilagođeno od Potreck-Rose & Jacob, 2003

Dobar slušač; sjeti se rođendana; sklon podupiranju drugih; pošten...

Odnosi

Ne može uhvatiti lopticu; ne može daleko baciti; dobar plesač koji uživa u tome ...

Uzeo "krivi" posao; trenutno nezaposlen...

Posao

Sport

Dobar u uređivanju tuđih stanova; uživa u kuhanju za druge...

Zadovoljan visinom i crtama lica; nezadovoljan težinom...

Izgled

Slobodno vrijeme

Pouzdan član orkestra; dobar osjećaj za ritam...

Hobiji

Bez susprezanja...

prilagođeno od Potreck-Rose & Jacob, 2003

Kojim područjima bi mogli dati više pozornosti?
Koje "izgubljene snage" bi mogli pronaći?

Ne zaboravite na svoje snage
Kako se podsjetiti

Ne zaboravite na svoje snage

Kako se podsjetiti

Pretpostavka koja bi to mogla otežati:
"Nemojte sami sebe hvaliti!"

Ne zaboravite na svoje snage

Kako se podsjetiti

1. Promislite o vlastitim snagama:

U čemu sam bio uspješan? Zbog čega sam dobivao pohvale? Što se drugima sviđa kod mene? U čemu sam već postigao uspjeh? Npr. vješt sam u popravljaju stvari ...

Ne zaboravite na svoje snage

Kako se podsjetiti

1. Promislite o vlastitim snagama:

U čemu sam bio uspješan? Zbog čega sam dobivao pohvale? Što se drugima sviđa kod mene? U čemu sam već postigao uspjeh? Npr. vješt sam u popravljaju stvari ...

2. Zamislite konkretnu situaciju:

Kada i gdje? Što sam točno učinio ili tko me je pohvalio?

Npr. Prošli tjedan sam pomogao prijatelju urediti stan, to mu je puno značilo ...

Ne zaboravite na svoje snage

Kako se podsjetiti

1. Promislite o vlastitim snagama:

U čemu sam bio uspješan? Zbog čega sam dobivao pohvale? Što se drugima sviđa kod mene? U čemu sam već postigao uspjeh? Npr. vješt sam u popravljajući stvari ...

2. Zamislite konkretnu situaciju:

Kada i gdje? Što sam točno učinio ili tko me je pohvalio?

Npr. Prošli tjedan sam pomogao prijatelju urediti stan, to mu je puno značilo ...

3. Zapišite na papir!

Redovito zapisujte i proširujte tu listu. U kriznim trenucima, pročitajte ju (npr. kad se osjećate bezvrijedno).

Npr. Pišite o trenucima kada Vam sve ide od ruke ili kad ste primili kompliment.

Uspoređivanje s drugima

Uspoređivanje s drugima

Uspoređujete li se često s drugima?

Ako da, s kim?

Kakvi ispadnete u tim usporedbama?

Uspoređivanje s drugima

Potreck-Rose, 2006

Automatski i bez da to opazimo, uspoređujemo se s drugima. To je normalno.

S kim i u kojim područjima života se uspoređujemo može utjecati na našu sliku o sebi:

- Ako prilikom uspoređivanja uvijek ispadnete lošiji, zbog nerealnog "ideala" ili neadekvatne usporedbe, Vaša slika o sebi se narušava.

Primjeri neadekvatnih usporedbi?

Potreck-Rose, 2006

- Mlade djevojke koje se uspoređuju s modelima iz časopisa (modeli imaju privatne trenere, profesionalnu šminku, programe za uljepšavanje fotografija, itd.).

Primjeri neadekvatnih usporedbi?

Potreck-Rose, 2006

- Mlade djevojke koje se uspoređuju s modelima iz časopisa (modeli imaju privatne trenere, profesionalnu šminku, programe za uljepšavanje fotografija, itd.).
- Zaposlenici koji svoja postignuća uspoređuju s osnivačem kompanije (više radnog iskustva, različito obrazovanje, itd.).

Primjeri neadekvatnih usporedbi?

Potreck-Rose, 2006

- Mlade djevojke koje se uspoređuju s modelima iz časopisa (modeli imaju privatne trenere, profesionalnu šminku, programe za uljepšavanje fotografija, itd.).
- Zaposlenici koji svoja postignuća uspoređuju s osnivačem kompanije (više radnog iskustva, različito obrazovanje, itd.).
- Dodatno: uzmite u obzir sva područja života kada procjenjujete nečiju naizgled "savršenu" biografiju ...

Što ovih 5 osoba ima zajedničko?

Robbie Williams
Marilyn Monroe
Jim Carry
Amy Winehouse
David Beckham

???

Što ovih 5 osoba ima zajedničko?

Robbie Williams
Marilyn Monroe
Jim Carry
Amy Winehouse
David Beckham

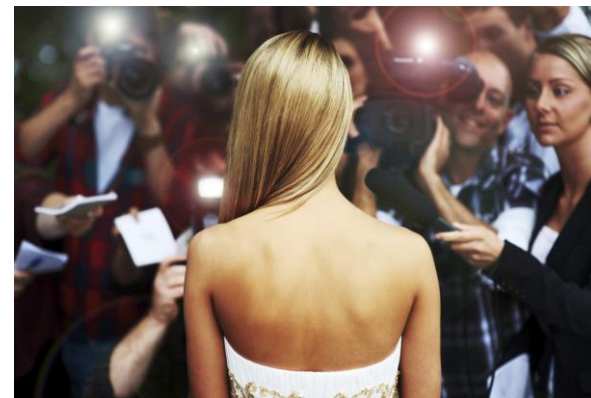
... slavni, bogati, privlačni, uspješni???

Što ovih 5 osoba ima zajedničko?

Robbie Williams
Marilyn Monroe
Jim Carry
Amy Winehouse
David Beckham

... slavni, bogati, privlačni, uspješni???

ALI: Svaka ova slavna osoba je imala neke psihičke probleme.

„Savršeni život...?“

Robbie Williams je postao slavan kao član benda "Take That", koji je s vremenom napustio zbog problema s drogom. Kasnije, započeo je uspješnu solo karijeru. U veljači 2007. godine, zaprimljen je na kliniku zbog ovisnosti o tabletama i depresije.

Slavni model i glumica **Marilyn Monroe** patila je od problema s drogom i alkoholom kroz čitavu svoju karijeru. Na kraju, s 36 godina, umrla je od predoziranja tabletama za spavanje.

Komičar i glumac **Jim Carrey** dugo je patio od teške depresije. Na početku, antidepresivni lijekovi pomogli su mu da se izvuče iz loših faza. Danas više ne uzima lijekove i koristi druge uspješne strategije (npr. zdrava prehrana, psihoterapija) za borbu protiv depresije.

S 18 godina, britanska pjevačica i spisateljica **Amy Winehouse** započela je uspješnu glazbenu karijeru. Zbog "potpune iscrpljenosti" i konzumacije droge, doživjela je "živčani slom" i morala je otkazati nekoliko koncerata u 2007. godini. Također je patila od anoreksije i bulimije. Umrla je od trovanja alkoholom.

Britanska nogometna zvijezda **David Beckham** boluje od opsesivno-kompulzivnog poremećaja. Jako mu teško pada kad nešto u okolini nije pravilno ili simetrično posloženo. U jednom intervjuu, Beckham je izjavio kako zbog toga često gubi vrijeme i doživljava probleme u odnosima s ljudima.

Savršenstvo – pretjerano visok standard?

Savršenstvo – pretjerano visok standard?

- "Ne smijem počinuti pogrešku."

Savršenstvo – pretjerano visok standard?

- "Ne smijem počinuti pogrešku."
- Čak i za vrijeme repetitivnog posla, visina pogreške od 5% je normalna. Griješiti je ljudski!

Savršenstvo – pretjerano visok standard?

- "Ne smijem počinuti pogrešku."
  - Čak i za vrijeme repetitivnog posla, visina pogreške od 5% je normalna. Griješiti je ljudski!
- Težnja za savršenstvom može rezultirati u osjećajima tuge i tjeskobe.

Savršenstvo – pretjerano visok standard?

- "Ne smijem počinuti pogrešku."
  - Čak i za vrijeme repetitivnog posla, visina pogreške od 5% je normalna. Griješiti je ljudski!
- Težnja za savršenstvom može rezultirati u osjećajima tuge i tjeskobe.
  - Mnogi koncertni glazbenici, od kojih se očekivalo savršenstvo, razvili su anksiozne poremećaje zbog straha od neuspjeha.

Savjeti za unaprijeđenje raspoloženja i slike o sebi

???

Savjeti za unaprijeđenje raspoloženja i slike o sebi

➤ Dnevnik sreće: Svaku večer zapišite dobre stvari iz tog dana. Promislite o njima.

➤ Prihvatite komplimente i zapišite ih ukratko kako bi im se mogli vratiti u teškim trenucima (kao rezerva!).

➤ Ono što zapišemo na papir često je točnije od sjećanja, koja u vrijeme teških trenutaka mogu biti nepouzdana i neprecizna.

Savjeti za unaprijeđenje raspoloženja i slike o sebi

- Pozitivne aktivnosti: Činite stvari koje Vam koriste – ako je moguće, s drugim ljudima (npr. pogledajte film, odite na kavu s prijateljima).
- Fizičke aktivnosti (barem 20 minuta) – bez mučenja – po mogućnosti kardio vježbe poput hodanja ili trčanja.
- Slušajte omiljenu muziku za dobro raspoloženje!

Slika o sebi

Što smo naučili

Slika o sebi

Što smo naučili

- Slika o sebi je vrijednost koju osoba pridaje *sebi*.

Slika o sebi

Što smo naučili

- Slika o sebi je vrijednost koju osoba pridaje *sebi*.
- Uzmite u obzir sliku o sebi u različitim područjima života (posao, slobodno vrijeme, odnosi, itd.) i ojačajte ih!

Slika o sebi

Što smo naučili

- Slika o sebi je vrijednost koju osoba pridaje *sebi*.
- Uzmite u obzir sliku o sebi u različitim područjima života (posao, slobodno vrijeme, odnosi, itd.) i ojačajte ih!
- Pronađite zaboravljene snage i radite na uravnoteženoj slici o sebi, primjerice pomoću dnevnika sreće.

Slika o sebi

Što smo naučili

- Slika o sebi je vrijednost koju osoba pridaje *sebi*.
- Uzmite u obzir sliku o sebi u različitim područjima života (posao, slobodno vrijeme, odnosi, itd.) i ojačajte ih!
- Pronađite zaboravljene snage i radite na uravnoteženoj slici o sebi, primjerice pomoću dnevnika sreće.
- Kada se uspoređujete s drugima, budite pošteni! Nemojte se uspoređivati sa zvijezdama (iako, kao što smo vidjeli, van očiju javnosti ove osobe nisu toliko savršene niti sretno).

Domaća zadaća:

Priča o jednom grofu...

... postao je jako, jako star jer je uživao u životu, "par excellence." Nikada nije napuštao kuću bez tuceta plodova graha u svom džepu. Nije ih žvakao. Uzeo ih je kako bi mogao još svjesnije primjetiti pozitivna iskustva iz dana te ih izbrojati. Za svaki pozitivan trenutak u danu koji je doživio – primjerice, prijateljski razgovor na ulici, ženin smijeh, ukusna hrana, dobra cigara, sjenovito mjesto po vrućini, časa kvalitetnog vina – za sve što mu je godilo osjetilima, premjestio je grah iz desnog u lijevi džep. Ponekad je premjestio dva ili tri graha u isto vrijeme.

U večernjim satima, sjeo bi u dnevni boravak i prebrojao plodove graha u lijevom džepu. Slavio je ovih nekoliko minuta. Na ovaj način, prisjećao se svih ugodnih trenutaka iz tog dana i to ga je činilo sretnim. Čak i u danima kad bi izbrojao samo jedan grah, taj dan mu je bio uspješan – imalo je smisla živjeti.

Hvala!

